

PLH180007 Rzeka San

Powierzchnia: 1374,8 ha.

Status: obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz.U. L 43 z 13/02/2009).

San w Babicach (fot. Michał Ferenc)

Położenie administracyjne: województwo podkarpackie, powiat sanocki, miasto Sanok, gmina Sanok – część wiejska (obr. ew.: Dobra, Dębna, Hłomcza, Liszna, Łodzina, Międzybrodzie, Mrzygłód, Trecza, Tyrawa Solna); powiat brzozowski, gminy: Dydnia (obr. ew.: Jabłonica Ruska, Krzemienna, Niewistka, Temeszów, Ulucz, Witryłów), Nozdrzec (obr. ew.: Nozdrzec, Wara, Wołodź), powiat rzeszowski, miasto Dynów, gmina Dynów – część wiejska (obr. ew.: Dąbrówka Starzeńska, Pawłokoma); miasto Przemyśl, powiat przemyski, gminy: Przemyśl (obr. ew.: Ostrów, Wapowce), Dubiecko (obr. ew.: Bachórzec, Iskań, Nienadowa, Podbukowina, Polchowa, Słonne, Sielnica, Wybrzeże), Krzywca (obr. ew.: Babice, Bachów, Chyrzyna, Krzywca, Kupna, Reczpol, Ruszelczyce), Laszki (Wietlin, Wysock), Krasiczyn (obr. ew.: Chołowice, Śliwnica Krasiczyńska, Korytniki, Krasice, Mielnów, Prałkowce, Tarnawce) Żurawica (obr. ew.: Bolestraszyce, Wyszatyce), Medyka (obr. ew.: Hureczko, Hurko, Medyka), Orły (obr. ew.: Niziny, Walawa), Stubno (obr. ew.: Barycz, Chałupki); powiat jarosławski, miasto Radymno, gmina Radymno – część wiejska (obr. ew.: Grabowiec, Michałówka, Sośnica, Sośnica Brzeg), miasto Jarosław, gmina Jarosław – część wiejska (obr. ew.: Munina, Sobiecin, Tuczempy, Zgoda).

Istniejące formy ochrony: obszar specjalnej ochrony ptaków Pogórze Przemyskie PLB180001, Park Krajobrazowy Gór Słonnych (56 032 ha, 1992) Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego (61 862 ha, 1991) Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu (98 595 ha, 1998), Przemysko–Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu (46 976 ha, 1998).

Opis obszaru:

Obszar obejmuje odcinek Sanu położony między Sanokiem (od granicy z OZW Dorzecze Górnego Sanu PLH180021) a Jarosławiem (do granicy z OZW Dolina Dolnego Sanu PLH180020) o długości około 171 km. W podziale fizycznogeograficznym (Kondracki 2002) położony jest w obrębie czterech mezoregionów: Pogórza Bukowskiego, Pogórza Dynowskiego, Pogórza Przemyskiego (makroregion Pogórza Środkowobeskidzkiego) oraz Doliny Dolnego Sanu (makroregion Kotliny Sandomierskiej). Rzeka na odcinku włączonym do obszaru charakteryzuje się naturalnymi brzegami oraz słabo przekształconym korytem z licznymi meandrami, kamieńcami i wyspami. Prace regulacyjne polegały tu w głównej mierze na lokalnym wzmocnieniu podmywanych brzegów. Brzegi częściowo zajęte są przez pola uprawne i łąki oraz pasy wierzbowo-topolowych zadrzewień.

Przedmioty ochrony obszaru:

W obszarze ochronie podlega 6 gatunków ryb z załącznika II Dyrektywy siedliskowej: minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, kiełb białopłetwy *Gobio albipinnatus*, boleń *Aspius aspius*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, brzanka *Barbus peloponnesius* oraz kiełb Kesslera *Gobio kessleri*. Obszar jest miejscem występowania największej w Polsce populacji kiełba Kesslera, która prawdopodobnie stanowi około 80% całej populacji tego gatunku w naszym kraju. Siódmym gatunkiem podlegającym ochronie jest skójką gruboskorupowa *Unio crassus* – małż z rodziny skójkowatych *Unionidae*.

Założenia:

1. Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody;
2. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę gatunków i siedlisk wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o Obszarze;
3. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu.

Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, którym w przypadku obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa

rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r.; Nr 34; poz.186)

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru (nie pociąga to za sobą obowiązku zmiany planu/studium przez gminę, ale jest informacją, że realizacja takich zapisów studiów lub planów może napotkać na problemy w procedurze ocenowej);

- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody („jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na Platformie Komunikacyjno-Informacyjnej oraz na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego.

Koordynatorem prac nad projektem PZO jest Pan Robert Stańko (e-mail: robert.stanko@onet.eu, tel. 683828236). Kwestiami związanymi z projektem zajmują się również planiści regionalni: Pan Maciej Ciuła, (e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdos.gov.pl, tel. 177850044 – sprawy finansowe) i Pani Dorota Rogąła, e-mail: dorota.rogala@yahoo.pl, tel. 783921780 – sprawy merytoryczne).

